

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
Hat óra . . . 5 K. — f.
Három óra . . . 2 K. 50 f.
Egyes számok ára 20 fillér

BARS

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen vasárnap reggel.

FŐMUNKATÁRS: DR. KERSÉK JÁNOS.

A hirdetések, előfizetéseket s a reklamációkat a
kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA r. t.

HIRDETÉSEK

□ centiméterenként - 4 fillér
Nyilttéri közlemények garmond
soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetők és a velünk
összeköttetésben levő hird. irodák
aranydíjban részesülnek.

A városi törvény.

Erről igen sokat beszélnek, anketéznek s így következtethető, hogy nagy fontossága van neki. Fontossága mellett tanuskodik az is, hogy a városoknak a helyzetét állami segélyekkel törekszik a kormány javítani, ami ha épen nem is rossz, de bizonyára nem az igazi segítség, mert tulajdonképpen a jövedelmüket kellene emelni.

Azt vethetné ellene valaki, hogy miért épen a városokkal kell mindenekelőtt törődni s miért nem a községekkel is? Azért, mert elsősorban a városok polgárságában van együtt a nemzet modern ereje központositva s a városok életében van a magyarságnak a nemzeti lüktető ereje, a hódító képessége, civilizatórius hivatása, propagatív lendülete, melyek által sok kultúrigényt elégítenek ki s épen ezért ez egy országos probléma, melynek segítségével az ország gazdasági viszonyait új alapokra fektethetjük. Ehhez azonban új jövedelmi források s bizonyos jogoknak az átengedése volna számukra szükséges s mivel ez az országnak csakugyan belső ügye, talán az osztrák nem szólna bele. Megéremdemlik ezt a városok, annál is inkább, mert korteskedéseikért ugyan bizonyos jutalmat eddig kaptak; de támaszt édeskeveset.

Sőt nemcsak városi törvényt kell alkotni, hanem a megyéket is újra beosztani s a választói kerületeket újra alakítani, mert az a sok aránytalanság, ami ezen a téren tapasztalható, valóban szegény és gyalázat. Sajnos, hogy épen a választókerületek ilyen tarthatatlan felosztása ellen hiábavaló a küzdelem; mert sokan úgy vannak meggyőződve, hogy az ország uralmát egy igazságtalan, egyenlőtlen s szűkeblű választói rendszernek segítségével lehet csak fenntartani, nehogy azt higgyék, hogy elnyomói vagyunk a nemzetiségeknek s bitorlói a hegemoniának. Hiu okoskodás, mert csak a vak nem látja gyengeségünket, erkölcstelenségünket s ennélfogva teljes tehetetlenségünket. Kormányaink, mint említve volt, a városok érdekében alig tettek valamit, pedig a magyar faj a városokban van s az Alföldről táplálkozik. Az Alföldnek a magyarsága ma is a legszaporább. Mielőbb kellene tehát megalkotni a városi törvényt és pedig először a főváros számára, hogy Nagy-Budapest lehessen belőle, aztán a nagyobb s népesebb városoknak, melyek törvényhatósági joggal bírnak s amelyek sorába föl kellene venni a népesebb nagyközségeket is s nekik városi

szervezetet juttatni. Meg kellene továbbá állapítani, hogy hol kezdődik a város s hol a község; a vagyoniilag elég garanciát nyújtó kisebb városok meg volnának hagyandok rendezett tanácsu városokul, melyek azután szintén önálló választói kerületet alkotnának, míg a fejlődésre képtelen s általában arra nem alkalmas városokból községek volnának alakítandók.

Tegyük ennek érdekében egy kis számítást. A vármegyék lakossága 48%-ában magyar, a törvényhatósági városokénak azonban 76%-ában s vagyis a városoknak a népe 71%-ában magyar; igaz, hogy a városok az ország lakosságának csak a 19%-át alkotják.

Van 28 olyan rendezett tanácsu város is, amelyeknek a lakossága az 5000-et sem éri el s városi jellegét a legtöbb csak kiváltság alapján élvezzi; ámde ezek közművelődési központok s berendezési tekintetben a környéknek igazi tanítóit, a nemzeti érzésnek a terjesztőit, miáltal a haladásnak, a fejlődésnek valóságos képviselői, különösen a Felvidéken.

Természetes, hogy ahol több ember lakik, ott erősebb szervezetre, nagyobb kultúrára s nagyobb igényekre van szükség. Ezt az elvet alkalmazhatjuk az Alföld sok népes községére, amelyek a magyarságra nézve tiszta nyereségeikül volnának tekintendők.

De fontos a városok törvénye az iparfejlesztés szempontjából is. A nemzeti ipart a városok vannak hivatva megszilárdítani. Az e tekintetben az állam s a községek által hozott áldozatok, mint a vállalatoknak kedvezményekkel való ellátása, adó- s kövezet-vámmentesség, ingyenes telek, csatornázások munkálatainak ingyenes elvégzése, ingyenes építési anyag vagy ennek ellenértéke, részvényjegyzés, a munkások után fizetett fejdíj, önköltségen adott villamos áram s világító gáz, vagy direkt szubvenció stb., ha nem is feleslegesek, de az elért eredményekkel arányban nem állók. Igen sok a visszaélés és sok a vállalat saját meggazdagodására vagy uri passziók kielégítésére zsarolja ki a szubvenció-csalásokat s az adóletagadásokat, kedvezményeket. Pedig épen ellenkezőleg, arra kellene törekednünk, hogy a közterhek viselését jórésben, épen a gyáripar vállaira helyezzük, hogy ez által jólétet s kulturát teremtsünk. Az a baj, hogy nálunk legtöbbször olyan ipari vállalatok keletkeznek, melyeknek nincs elégséges forgatókéjük s kénytelenek magas, kamatozó kölcsönöket igénybe venni s így előmozdítják a

kereskedelmi s gazdasági életnek a züllöttségét, külföldről hozatják áruikat s a hasznukat egész cinikusan letagadják sokszor ügyes könyvelési trükkök segítségével.

Épen ezért úgy az államnak, mint a városoknak óvatosan kell ilyen kérdésekben eljárniok és csak olyan intézményeket létesítsenek, amelyeknek a hasznát az ipari telepek is vehetik. A reális vállalkozó ugyanis mindig azt kutatja, hogy megvannak-e a rentabilitásnak az előfeltételei, amennyiben az ilyeneknél annak a titka az első, hogy van-e nagy befogadási képességű piac? A piacot pedig elősegíthetjük helyes közlekedési politikával, közraktárakkal, vasutépítéssel, folyóknak hajózhatóvá való tételével, fogyasztó területeknek a bekapcsolásával. Kutatandó továbbá, hogy milyenek a munkaviszonyok, a lakásügy, egészségügy s a munkaszerveződések?

A munkáskérdés a városfejlesztésben szintén nem mellékes kérdés, mert arra kell törekedni, hogy itthon biztossithassunk emberi megélhetést, nehogy kivándorláshoz folyamodjanak a munkások s így a munkáslakásoknak is elsőrendű szerep jut, valamint annak is, hogy milyenek az élelmezési viszonyok?

Hogy e kívánalmaknak megfelelőhessünk, szükséges, hogy a városokban az iparoktatásnak a fejlesztése céljából, szakiskolák létesíttessenek, hogy intelligens munkásnemzedék legyen nevelhető; sőt még a dolgozó munkásoknak tovább való képzéséről is szükséges gondoskodni, vagyis a községi munkásképző politikának előkelő szerep juttatandó.

Ha a község maga létesít közlekedési s ipari vállalatokat, az feltétlenül helyesíthető; mert bizonyos vállalatok, a közbevételeknek a gyarapítására igen jótékony befolyással vannak, amennyiben a polgárság érdekeit s igényeit elégíthetik ki különösen akkor, ha egyrészt az egyedáruság jellegével is bírnak egyes vállalatok. Hiányos közlekedési eszközök miatt, sokszor virágzó üzemek s ipartelepek mennek tönkre, miáltal az országnak épen a legbecesebb elemére a propagatív kultúrelemre méretik halálos csapás. A községi üzemek közé tartoznak a vizzel, világítással s motorikus erővel való ellátás.

Ami a támogatást s eszközeit illeti, megvizsgálandó, hogy a keletkező ipari telepek ott helyben van-e létjogosultsága; talál-e cikke megfelelő piacot, meg van-e a szükséges munkáslétszám, a nyersanyagok a megszer-

zése nem jár-e nagy nehézségekkel s a kedvezmények arányban állanak-e a közvetlen vagy közvetett haszonnal? Vagyis rendszerre, törvényszerűsége van szükség. Meg kell állapítani azokat az iparágakat, amelyek meghonosítottak volnának s a kedvezmények is, amelyekkel segíeyeztetnének. Minden városnak legyen meg a maga részletes iparfejlesztési programja, mihez mindenestre szervezkedés, egyöntetű eljárás, közös megegyezés szükséges, nehogy az erők elpazaroltassanak.

Szükség van erre annál is inkább, mert ipari fejlesztésünk nem tart még lépést a belső fogyasztásnak évenként való növekedésével sem, nem is gondolva arra, hogy a külföldi behozatalt kiszoríthatassuk. Az ipari fejlesztés elforgácsolódása helyett, inkább néhány főszakmát támogassunk és a segíeyezést hozzuk arányba a segíeyezett által termelt iparcikkék mennyiségével, a vizierőknek ipari fejlesztésre való felhasználásával. Még az sem ártana, ha a vásárokon a hazai iparcikkéken kívül, csak olyan külföldi gyártmányokat engednének kiállíthatatni, melyek ez időszerint hazánkban iparszerűleg s csak hazai képviselő útján hozhatók be s külföldi származásuk is szembe tünőleg meg volna jelölve.

Vizy Ferenc.

A játszótér a népnevelés keretében.*)

Sok olyan igazság van, mely ha még oly régi eredetre hivatkozhat is, csak hosszú és erős küzdelem után bír érvényre jutni. Ilyen egyebek között az is, melyet majdnem harmadfélszer esztendő előtt Plátó hirdetett,

*) Irta és a Bars megyei Általános Tanítóegyesület jubilaris közgyűlésén Léván 1912. június hó 1-én felolvasta: Karafidh Márius dr.

T A R C A.

Tanítóink hangversenye.

Léva 1912. június 1.

Lelkemet kibontom a hétköznapi gondok tömkelegéből és az emlékezés szárnyán visszaröpítem a mesék tündérországaiba, amelynek csipkerózásából font kerítésén keresztül át nem hatol a földi bánat és nyomorúság, amelyen belől színes és tarka a világ s nem borítja árnyék az emberek kedélyét.

A mesék tündérországaiban jártam. Az illúzió fényén keresztül csodás színben ragyogott ott minden. Ha valaki követni akar engem oda, s tudni akarja miudazt, ami egy álomnak is szép estén történt, a szeretet szemüvegével vértőzse fel gyenge emberi szemeit, s vagy olvassa el ezt az írástomat, amely bizonyára csak halavány visszfénye lesz annak a derűs ragyogásnak, amelynek sokad magammal részese voltam.

Tudjuk azt jól, hogy a Mindenható annyiban a föld kerekességén a legjobban szereti a tanítókat, hogy őket áldja meg a legtöbb gyerekekkel, noha egyébként azt tartja a régi latin klasszikus poeta, hogy dii oderunt, quem preceptorem fecerunt. És azt is tudjuk, hogy a tanítói pálya az, melyen nemcsak nem lehet vagyont gyűjteni, hanem — kivált, ha sok a gyerek — csak vékonyat lehet a mindennapi kenyérből

tudniillik, hogy a lélek művelésére nem csak a tudományokat, hanem a testgyakorlást is kell igénybe venni. „Mindkető szükséges — mondja Plátó — mert tudománya híján eldurvul a lélek, a testnek gyakorlása nélkül pedig elpuhul“.

Mily végzettség válhat a lélek elpuhulása, s a test elsatnyulása a népek és nemzetek életében, azt a történelem bizonyítja. A testi nevelés elhanyagolásával lábrakapott elpuhulás Róma rabigájába juttatta a klasszikus görög népet, mikor az a műveltség tetőfokán állott; a római világbirodalom pedig romba dőlt, amint a keleti fényűzés erköcstelenségbe sülyesztette a világ urait és az elpetyhüdt római polgár már nem bírta a tábort élet fáradalmait, a pajzs súlyát s az éhet-szomjat.

Ezek a példák ismétlődtek napjainkig és újra s újra igazolják azt is, hogy csak egészséges, munkabíró honpolgárok biztosíthatnak az államnak valódi közjólétet, mely annak hatalmasabb támasza, mint az államkincstárban felhalmozott arany és ezüst pénzkészlet.

Plátó tapasztalásból merített nevelési eszméi, megragadták az ujkori pedagogia alapvetőinek figyelmét is. Locke, Basedow, Rousseau, Pestalozsi ismerték a testi nevelés fontosságát. Azt hírtették, hogy „vissza kell térni a természethez“; hogy a szabad levegőn való rendszeres testmozgás a nevelés el nem engedhető, hasznos eszköze, mely nélkül teljes értékű, tökéletes embert lehetetlen nevelni. Ők és követőik meg voltak róla győződve, hogy az iskolának nem szabad a gyermek egészsége iránt közönyt viselkednie. Érezték, hogy az iskolának nem lehet, nem szabad a gyermek egészsége istápolásának kötelességét nagy előkelően más tényezőkre áthárítania. Tudták, hogy az iskolának a rája bizott gyermeket jobb lelki és testi állapotban kell a szülőknek visszaadni, mint a minőben átvette, nehogy inkább olvasó-, író- és számoló-gyárnak,

szelni. De nemcsak felnevelni, hanem emberré, a haza és a társadalom hasznos polgárává is akarja nevelni gyermekét minden szülő. Mekkora gond ez még a jobb módú szülőre nézve is, hát még a szegény falusi tanítókra!

Ezért a tanítók gondoltak egy szépet és ezt meg is valósították. Létesítették a tanítók házat, ahol az iskolai esztendőben gyermekeiket elhelyezhették. Megadóztatták saját magukat s mert az amugy sem sok tanító jóvedelem sokféleképen van igénybe véve, a községekhez fordultak, hogy őket ebben a nemes munkájukban segítsék. Csekély anyagi áldozatot kértek, de nem ingyen, mert helyette, noha szellemi kincsük egész tárházát, életük s egészségük virágos erdejét pazarolják egész éven át gyermekeinkre, most is a mesék tündérországaiban kapuját nyitották meg előttünk s ebből a sivar valóból az álmok aranyerdejébe vezettek, hol mindabban a szépen volt részünk, amit a fényes emberi elme kigondol és megvalósít.

Június 1-én Léván, a városi vigadóban hangversenyt tartottak tanítóink, amelyről most akarok e pár sorban megemlíkezni.

Bájos leány- és asszonyerdő fogadott engem, amikor vagy nyolc óra után a terembe léptem. A mesebeli tündérpalotától még elválasztott a kettős függöny, de már szólott a rendező csengője. A villamoskörtek fénye kialudt, hogy helyet adjon a

semhogy iskolának, nevelő- vagy képzőintézetnek neveztessek. Azt is tudták, hogy az iskola igen is képes a gyermeket javult testi és lelki állapotba visszaadni a család-jest, ha valódi iskola, ha az embert a magagészségében észleli és veszi figyelembe, s ha az elme helyes képzése mellett, vele párhuzamosan a test fejlesztését és erősítését is tüzi ki céljául.

Folyt. köv.

Barsvármegye tanítóinak gyűlése.

A Bars megyei Általános Tanítóegyesület június hó 1-én tartotta meg Léván, a város háza dísztermében negyedszázados fennállása alkalmából jubilaris közgyűlést.

Az egyesület, melyet 25 évvel ezelőtt Kuliszky Ernő, kir. tanácsos, jelenleg hontvármegyei kir. tanfelügyelő alapított, születése utáni pár esztendőben csak úgy lézengett, alig-alig tudt' erőhöz jutni. Az anyagi gondoktól nyomott megyei tanítószáz súlyos bajai közepette csak nagynehezen volt képes annak tudatára ébredni, hogy főleg az egyesülésben rejlik az erő. A minden oldalról észlelt különféle irányú elnyomatások s következetes mellőzések közepette sem kedve, sem pénze (ez utóbbi most sincs) nem volt, hogy egyes központokban egybegyülekezzenek, ott ügyét-baját egymással megbeszélje, egyesült erővel igyekezzenek sorát s ezzel együtt a hazai népnevelés ügyét is javítani.

A 25 év előtt elvetett magból ime terebélyes fa nőtt. A pár lelkes emberből álló tanítók csoportja olyan táborra fejlődött, amely megyénknek számottevő tényezője s mint egyesület, úgy számanál fogva, mint tagjainak agitálását, a tanítók szociális s a hazai tanügy felvirágoztatása érdekében kifejtett munkásságánál fogva, — hazánk legtekintélyesebb egyesületei közé sorozható.

* * *

Már a gyűlést megelőző este nagyszámú egyesületi tagot és vendéget hozott a vonat s már alig volt hely városunk szállodáiban. Másnap kora reggel fennen hirdette a városházán s a városi vigadón

felemelkedő függöny mögül előtörő ragyogásnak.

A lévai tanítóképző ifjusága, a jövődó tanítószáz nyitotta meg a hangversenyt énekkarával, mely Dankó szivhez szóló, zamatos magyar nótáiból adott elő többeket Dushek Ernő zenetanár dirigálása mellett. Képesdénk ifjusága nem szorult külön dícséretre, mert mindenünnen kivesszi részét, Mai fellépése alkalmával is arról győződünk meg, hogy ez a fegyelmzett, intelligens énekkar méltó büszkesége az intézetnek és tanárainak. A mélabus magyar nóta elringatta lelkünket, a friss megpezdítette vérünket.

Isten tudja, hol kalandozott lelkünk, csak azt vettük észre, hogy a zongoránál egy selyemhajú tündérkisasszony ül, kinek hófehér ujjai alatt meglevenedtek a néma billentyűk s nyomában felhangzott a szerelem örökszép himnusza. *Kocza* Hilda, ez a bájos, fiatal leányka, játszotta Liszt F. *Cantique d'Amour* című fantáziáját ügyes technikával. De hát olyan a mi községünk, hogy, aki egyszer neki megdetszik, nem igen ereszi el. A kisasszonynak is meg kellett toldania műsorát meg egy magyar ábránddal, amelybe bele sirta lelkét a szerző, amely ismét zajos tapsra ragadta a hallgatóságot. S nemcsak a fiatalság, de mi is lelkesen gratuláltunk a boldog apának, ki ragyogó arccal kissé fészkelődve ült mellettünk. Aki a lánya helyett viselte a lámpaláz gyötrelmeit.

kifűzött trikolor, hogy itt valami nevezetes esemény készül. A nemzet napzámó-sai gyűlték össze, hogy megjelenésükkel a nemzeti népnevelés, a haladás, a felvilágosodottság kerekét a göröggyűs úton szent idealizmussal a biztos cél felé előre hengeressék.

Kilenc órákor a városháza diszterme befűlődség megtelt. Ott voltak megyénk minden egyes tanító, akik már betekkel eselűt értesültek a „Tanítók Háza“-nak képevel ékesített izléses meghívón úgy a rendes, mint a diszközgyűlés változatos programjáról.

A rendes közgyűlés első tárgya volt Végh István elnöknek az egyesület működését és jövődöbeli programját felölél szép beszédje, amelyet követett Sós Simon egyesületi titkárnak gyönyörűen megfogalmazott, terjedelmes titkári jelentése, melyben beszámol az egyesület két évi működéséről, a választmány és a „Tanítók Háza“ helyi bizottságának munkálkodásáról, különösen a „Tanítók Háza“ épületének vétele s az intézmény fenntartása ügyében. Kiemelte az aranyosmaróti és lévai járáskör munkálkodását. A pénztári számvizsgáló bizottság jelentésének tudomásul vétele után, mely alkalommal *Bányai Ferenc* indítványára *Deák Adolf* egyesületi pénztárosnak a felmentvény megadása mellett a pénztár buzgó vezetéseért köszönet szavaztatott, egyben *Kriek Jenő* tk. tanítóképző-intézeti igazgató indítványára az immár a választmány javaslatára, „*József Főherceg Tanítók Háza*“ nevet nyert intézet, valamint az egyesület pénzközelésének ellenőrzésére a „*József főherceg Tanítók Háza*“ helyi bizottsága által választandó tag bizatott meg. A napirend következő tárgya volt a közgyűlés kimagasló pontja: dr. *Karafiáth Márius* tb. megyei főorvos előadása: „A játszóter a népnevelés keretében“ címen. A mindvégig lebilincselő előadást úgy a közgyűlés tagjai, valamint a nagyszámban megjelent vendégek nagy érdeklődéssel halgatták. Dacára annak, hogy a tárgyat a Bars előző számának vezércikke bővebben foglalkozott, tekintettel a tárgy nagy fontosságára s az ilusztris előadóra, kinek neve a testi nevelés terén úgy az orvosok, valamint tanítók előtt országsherte híres, — újabban ismertetjük.

Olyan volt a szinpad, mint Csipkerózsza elvarázsolt kertje. Honnan, honnan nem, egyszerre csak egy másik tündérisasszony állott élénk. Fehér ruhában, rózsakoszoruval sötét hajában. *Hertzka Erzsike* nótában mondotta el, hogy az aranyerdőben miről is szól a dalos madárka s mit süttognak a violák, mikor közöttük lebeg. A szinpad előtt úgy űlt a közönség, mint a legszentvedélyesebb vadász a leshelyen, némán, léleksetét visszafajtvá. A szerelem, a vágy, az álom zengett a dalban, mely ajkain szárnyra kelt. *Hűvös Istvánnak* A *vándormadár* dala szinte a szívebe markolt fájdal-mával. Ifj. *Kersék János* *Violák között* című dalának refrénje szinte visszacsengett az ifjú lányok és legények ajkain:

Violák közt a nevem
Ki ne ejtsd kedvesem:
Ha megtudják: mit tevel,
Mind elhervad a levél.

Es a bájos kisasszony sem tudott addig szabadulni a közönség tapsai elől, amíg erőteljes, csengő hangja újra meg nem csendült és szép magyar nótákat nem adott ráddéul. Csak akkor eresztette el a tapsoló, éljenző közönség. Az elismerés kijutott *Dushek Ernő* zenetanárnak is a diskkrét zongorakíséretért.

Mire újra fellebbent a függöny, már ott volt a harmadik tündérisasszony, *Tóth Jolánka*, aki egy magánjelenetben csicseregte el érdeklődését a hozzájuk bekvártélyozott húsnártist után. A kíváncsi mondókájába

Előadó főorvos a testi nevelés főeszközének nem a szertornát, nem a szigorú rendszabályok bilicse alatt zűgő testgyakorlást, de nem is a vad és felügyelet nélküli „játékok“, hanem a minden fészély nélküli, a tanító vezetése alatti szabad játszó tereken lefolyó játszó érti, hol a test nem egyoldalulag fejlődik, hanem teljes összeségében. Méltán hivatkozik azon nemzetekre, melyek ugyan gyermekeiket az iskola szűk padjai közé szorítják, hogy ott agyukat stúdiummal tömjék, de testi nevelésükre semmi gondot nem fordítva, testileg, szellemileg elpusztultak s elő népek sorából önmagukat lökték ki. A főorvos előadását szíves volt az egyesületi rendelkezésére saját költségen felajánlani. A füzetek ott a helyszínen azonnal szétosztattak. A fennmaradt példányok a titkárnál őriztetnek, ki az érdeklődő tanterfiaknak vagy szűzőknek szívesen bocsát 1—1 példányt rendelkezésükre. Az érdekes előadást nagy tetszéssel honorálta az egybegyűlt tanterfiak skasága.

Ennek utána a bars megyei tanítók aranytölű vezérét, *Jaross Ferenc* lévai r. k. iskolai igazgatót a közgyűlés a „*József Főherceg Tanítók Háza*“ gondnokává választotta. Gratulálunk az egyesületnek eme szerencsés választáshoz, meg vagyunk győződve, hogy ő szerető atyja lesz a reábizandó tanulóknak. *Köveskúti Jenő* tanítóképző-intézeti igazgató meleg szavakban üdvözölte a „*Haznak*“ gondnokát. *Jaross Ferenc* megható szavakban mondott köszönetet a bele helyezett bizalomért. Intézeti orvos dr. *Weinberger Adolf* lett. A jövő évi közgyűlés helyeül *Tomcsányi János* kir. tanfelügyelő indítványára *Körmöcbánya* jelöltetven ki, 11 órákor a rendes közgyűlés befejezést nyert és kezdetét vette a *jubiláris diszközgyűlés*, ahol gr. *Zichy János* vallás- és közoktatásügyi miniszter képviselőben *Majláth István* Barsvármegye alsipánja jeient meg. A tanhatóságot *Tomcsányi János* kir. tanfelügyelő képviselte. Léva város képviselőben megjelentek *Bódogh Lajos* polgármester, dr. *Mocsy Ábá* b. polgármester, ifj. *Klam Ödön* főjegyző, *Clair Vilmos* a F. M. K. É.-t, a „*Tanítók orsz. szövetségét*“ *Szombathy László* alelnök képviselte, *Kuliszeky Ernő*, Hontvármegye tanfelügyelője, valamint a bars megyei r. k. népnevelők egyesületét *Báthy László* lévai

sokszor belezugott az éjlen és Isten bizony, sokan megirigyeltük azt a boldog huszárt, aki egykor az ő szívében fog örökös kvártélyt keresni, nem tudom onnan felülről látta e az ifjúságot, de én úgy láttam, hogy úgy feszengtek a helyükön kigyulladt arccal, tüzes szemekkel, miként a macska szokta nézni az üvegharanggal leborított nyálánkságot.

Hipp, hopp, egy fordulat. Elűnt a tündérisasszony. És eltűntek mind a tündérlányok. Az aranyerdő árnyas csalítjába öt vándormuzsikus tévedt. Néma csend fogadta őket. De amikor megszólalt a bámulatosan szép kvintett, a lombok közül, a virágok mögüli a tündérkastély ablakaiban és mindenütt, ahol Pán, a kecskelábu görög isten szokott ingerkedni a bájos tündérekkel, előbukkantak az isteni szépségű tündérfecskék és szinte áhitattal szűrcsölték fel a felszálló zene összeolvadó harmóniáját, mint mikor a rokokó korbelt kisasszonyok apró kezecskéikkel emelik ajkaikhoz apró bidermájér eszékében a gőzölög illatos kávet.

De odalenn a nézőtérben is megkövűlten állott a csend. Sainte ránehezűlt a lételekre a felséges melódia, mely méltó arra, hogy Csipkerózsza elvarázsolt kertjét álomba ringassa.

Es ez az öt ur, ki ezt a csodát művelte, dr. *Paradeiser János* (zongora), B. *Fejér Árpád* (I. hegedű), dr. *Drozdi Jenő* (II. hegedű), dr. *Kramasztó Imre* (viola) és dr.

prépost-plebános képviselte, a ref. tanítóegyesületet *Tóth István* tanító, az egyházat *Birtha József* és *Csekey Dávid* ref. lelkészek, a lévai izr. iskolásokat dr. *Weinberger Adolf* elnök képviselte. Megjelent a diezgyűlésen a tanítóképző-intézeti ifjúság teljes számban nagynevű igazgatójuk és tanáraik vezetése mellett.

A diezközgyűlés a *Hymnus* eléneklésével vette kezdetét, melynek utána *Végh István* elnök meleg szavakban üdvözölte *Majláth Istvánt*, a kultúrminiszter képviselőjét, ki ezt megbizója nevében szép szavakban köszönte meg, kijelentvén, hogy mint ember és főtisztviselő is a szerény, gyakran nyomasztó viszonyok közt élő neptanítót az ő nemes idealizmusa és ügyeszerete miatt nagyraecsűli.

Elnök üdvözölte úgy a tanító szövetség, mint a hatóságok, a tanítóegyesületek, felekezetek stb. képviselőit, egyben megtartotta magas szárnyalású ünnepi beszédjét, visszatérintve a 25 év előtti kis mustármagra, melynek ültetője *Kuliszeky Ernő* kir. tanácsos, tanfelügyelő volt. Böven eszelte a viszonyokat és körülményeket, amelyek a mai naphoz vezettek, amidőn már az egyesületek itt *Léván háza* van, amelyben a népnevelők gondos nevelés mellett bátran elhelyezhetik az itteni főgimnáziumot látogató gyermekeiket. E beszéd keretében melegen üdvözölte *Báthy Lászlót*, mint *Kuliszeky Ernő* képviselőjét, azt ajánlván, hogy *Kuliszeky Ernőt*, az egyesület megalapítóját válassza meg az egyesület *disztájául*, mit a diszközgyűlés egyhangú nagy tetszéssel elfogadott. Erről az ünneplé diszközlevél alapszövege értesítetik. A közgyűlésekből a hivatalosan Temesvárott időző kir. tanfelügyelőt táviratiilag üdvözölték. *Kuliszeky* képviselő *Báthy László* meleg szavakban köszönte meg megbizója nevében az őt ért nagy kitüntetést. *Báthy László* prépost, úgy a maga, mint a Bars megyei r. k. népnevelők egyesülete nevében üdvözölte ezen igazán a kor színvonalán levő tanítóegyesületet, amely a tanítók nagy szociális küzdelme fölő e két jelszó irta: „Isten, Haza“.

A nagy éjenzéssel fogadott beszédek után *Tóth István* üdvözölte következtet a Barsi egyházmegyei ref. tanítóegyesület nevében, majd *Szombathy László* az orsz. tanító-szövetség kiküldötije igazán nagy

Hets Béla (cello). A hosszú öt tételből álló zenekölteményben (*Árenskey ötöse*) nagyszerű technikájuk, a precizitásig fegyelmezett játékok nyomán szinte meglevenedett a költő szelleme.

Hatalmas taps és éjenzés verte fel az aranyerdő csendjét. Minket is elragadt a közönség mámore, mert, mi tagadás, emberemlékezet óta nem hallottunk városunk falai között ilyen szép muzsikát, melyet szomjasan ivott fel lelkünk.

Talán ez csalogatta elő az elszelélt tündérekot. Egymás után lebbentek széjjel a függönyök. Dr. *Balog Sándorné* varázsvesszőjének érintésére Csipkerózsza elvarázsolt tündérkertje megélénkült és mintegy színes kaleidoskop tárult a néző-közönség elé, hogy bepillantást engedjen halandó emberi szemnek a kristálypalota illatos, virágos parkjába.

Lányok és legények vegyesen, tarka egyvelegben az Átomország nagy teher csendjében mutatták nekünk előképben a *tanítóság apotheziszt* az élet minden vonatkozásaiban.

Ezen élőképét *Tokody István* terve szerint: dr. *Balog Sándorné* urasszony, aki igazi szakértő ebben, rendezte. A kép alapszemje: A népiszkolai oktatás minden emberi műveledésnek az alapja. Ezt jelképezte a remekül összeállított színes kép a következő csoportban:

szónoki hévvel előadott üdvözlő beszédje következett.

Az üdvözlések után *Mozsáry János* ar.-maróti áll. isk. igazgató nagy szorgalommal összehűgészett adatok alapján a legnagyobb részletességgel írta le és olvasta fel az egyesület történetét a mai napig. Fáradságos, nehéz és szép munka volt. Adja Isten, hogy 25 év múlva, ha újra megiródik a tanítóegyesület története, ne képezze annak anyagát és a gyűlések tárgyait, mindig és állandóan a tanítói ideális foglalkozás rovására ezen cím: „Küzdelem a kenyerért”. Meglátják akkor az iskolafentartók, ha gyermekeik nevelőit tisztességesen díjazták, a jutalom nekik gyermekeikben uszorakamatokat hoz.

Befejezésül *Tóth István* szavalta a töle megszokott érzéssel a Bars előző számában közölt ódáját.

A „Szózat” magasztos énekével, melyet a tanítóképző-intézet ifjúságával az összes megjelentek énekeltek, a diszközgyűlés véget ért, hogy a zöld asztaltól a Vigadó nagytermének fehér asztalához menjenek. A banketten mintegy 120.-an vettek részt; köztük az előbb említettek kivül dr. *Frommer Ignác*, az izr. hitközség elnöke és *Csekey Vilmos* városi főügyész stb. Vig mulatozás közepette a szebbnél-szebb felkészítők egymást érték. Nehéz volna itt a szép beszédek tartalmának csak rövid kivonatát is közölni. Felkészültötte *Végh István* elnök *Majlath István* alispánt, ez pedig a tanügyi szorgalmas harcosait, a tanítókat. *Köveskúti Jenő* igazgató *Báthy László* prépost plebánus, *Báthy László* Kriek Jenő tanítóképző-intézeti igazgatót. *Köveskúti Jenő Tomcsányi János* kir. tanfelügyelőt. *Tokody István Szombathelyi László* a „Tanítók Szövetségének” alelnökét. *Missik István Köveskúti Jenőt* köszöntötte fel, *Both Ferenc* újbányai tanító *Végh Istvánt*, *Bódogh Lajos* polgármester a „Tanítók Háza”-ra, *Tomcsányi János* kir. tanfelügyelő az egyesület fölvirágzására üritette poharát, *Szombathelyi László* az összes magyar tanítóknak egy zászló alá való tömörülését óhajtott. *Kriek Jerő Léva* nemesen gondolkodó közönségét éllette. *Tóth István* a tanítók neszorát *Jaross Ferencet* éllette.

Úgy a gyűléseken, mint a banketten résztvettek az 1879–80.-ban itt végzett tanítók közül *Essöy Ferenc* (Tild), *Hla-*

A földmivelés, ipar és kereskedelem, a művészet és tudomány csoportjai által alkotott félkörben elhelyezett kis csoportban két kis gyermek s a tanító, — az elemi iskolai oktatást jelképezik. Iskolások: *Schrank Matild* és *Fertikó Józsi*, tanítónő *Jaross Margit*. E csoport felett emelkedik ki az emberi művelődés géniusza (*Fekets Vilma*) jobb kezében a haladás fátylóját emeli magasra, kinyújtott balkezevel az iskolások csoportjára mutat.

A földmivelés csoportját a parasztleány (*Tolnay Margit*), a parasztleány (*Essöy Rezső*) és a földmivelés mithológiai istennője, *Ceres* (*Schliff Aranka*) alkotják. Mellettük az ipar és kereskedelem egyesített csoportjában a kovács (*Behula István*), a kereskedő (*Liska Sándor*), a cukrászleány (*Pető Irma*), s a Mithologia pajkos arcu *Merkurja* (*Farkas Olga*) foglalnak helyet.

Jobb oldalon az elmélyedő tudós (*Tatár István*), a távcsöves csillagászleány (*Fizély Lenke*) s mögöttük és felettük a görögök tudománykedvelő istenszonnya, *Pallas Athene* (*Tóth Mariska*) alkotják a tudományok csoportját. Bellebb a művészetek istenének, *Apollónak* (*Csorba Győző*) védelme alatt dolgozik a szobrász (*Kriszányi Sándor*), ül vázsa előtt a festő (*Farkas Tivadar*) és áldozik *Terpsichore* művésztének a spanyol táncosnő (*Ghimessy Mici*).

A gyermekkoromban hallott tündérmesék búbája szállott szívünkre, mikor a

ványi János (Garamkeszi), Orbán Lajos M. A. V. főellenőr (Budapest), Kálmán József (Aranyosmaró), Terstyánszky Adolf (Nagykeresény), Kiss Gyula (Léva), Végh István (Vámosladány). Az izletes és kelemes bankett után a vidéki tanítók egy-egy lévai tanító vezetése mellett megtekintették a város nevezetességeit, köztük a polgári leányiskolát gazdag felszereléssel, hol *Báthy László* igazgató volt oly szives kalauzolni a tanítókat, megnézték a váromot, az új tanítóképzőt, ref. iskolát, iparos és kereskedő tanonciskolát. A „József Főherceg Tanítók Háza”-t csoportostul szemléltek meg a tanítók, akiknek egy része sietős dolga miatt hazatért otthonába, a másik része azonban itt maradt, hogy résztvegyen a szép hangversenyen.

B. F.

Különfélék.

— Az egyesült ellenzék választmánya a lévai választókerületben csütörtökön értekezletet tartott, hogy állást foglaljon a képviselőházban legújabb elküvetett akormány és törvénytervezetekkel szemben. Egyhangú határozattal kimondották, hogy vasárnap négyülésre hívják egybe a választó polgárokat, melyre meghívják a parlament ellenzéki képviselőket is. A négyülést első terv szerint ma óhajtották megtartani, miután azonban a képviselők ma már el vannak foglalva, ezért a négyülés megtartását mához egy hétre f. évi június hó 16.-ának délelőtti 11¹/₂ órájára halasztották el, amikor már eddig dr. Lovász Márton, Fernbach Károly volt bácsi főispán, orsz. képviselők ígérték meg lejutvetelüket. A képviselők a délelőtti 11 órai vnatall érkeznek, s az állomáson őket az egyesült ellenzék nagybizottsága fogja fogadni.

— Az érettségi eredménye. A főgimnáziumban az érettségi vizsgálatok, amelyeken tudvalevőleg *Szölgyényi Ferenc* a *Ferenc József-reve* öntézet kormányzója elnököt, mint miniszteri biztos, aki a vizsgálatokat felcsen, kiváló tapintattal vezetvén, az eredmény a következő: A tizenégy vizsgázó közül: Jelesen érett: *Martinovich Ernő*. Jól érettek: *Demény Elemér*,

lélek álmodozva pihen *Csipkerőssa* elvarázsolt kertjének zárt bacoskapujánál, a melyen át ma este bepillantást engedtek nekünk. Kicsinyes, földi sorsunk de messze elmaradt tőlünk, míg lelkünk a képzelet sebes szárnyán ide repült.

Szinte fájt s úgy hatott reánk, mintha kiüttek volna az aranyerdőből, mikor lefordult a függöny s elszéledtek a tündérek.

De nem, nem széledtek el. Mert mikor a nagyteremben újra feigyuladtak a villamos körték, itt láttuk közöttünk valamennyit. Sőt nemcsak azokat, akik a színpadról jöttek közénk, de még sokat, igen sokat. A tündérest varázsa aranyozta be valamennyit.

S amikor megszólalt a muzsika, ott lebegtek körülöttünk mosolyogva, jó kedvet, illatot árasztva maguk körül.

Szólt a zene egész éjszakán át. Amor szórta a nyilait s kergette a tündéreket a szerelem aranymezőin. S azok pajzánan, nevetve fogadták a rakoncátlan kis isteni gyermek támadását.

Haj! Nagyon korán kelt ez éjjel a nap. Mert még javában folyt a tánc, mikor első sugari besütöttek a vigadó udvarára. Sajnos, a tündérek észrevették s elszéledtek. És csend lett a nagy meseországban, tündér-palotában.

Igy volt. Szép volt. De kár, hogy vége volt.

K. J.

Kiss Béla, *Kohn Arthur*, *Pethő Emil*, *Takács Ferenc*. Érettek: *Basaka Alajos*, *Duchovics János*, *Fenyvesi Imre*, *Keresék János*, *Nagy Miklós*, *Mihálka Gyula*, *Pál Imre*, *Szj László*. — A szép eredményt, amely dicséretére válik úgy a főgimn. tanári karának, mint az érettségit tett tanulóknak, — a legnagyobb örömmel és meglelégedéssel közöljük.

— **Dr. Frommer Ignác kitüntetése.** A király dr. *Frommer Ignác* barc-vármegyei tiszteletbeli tisztí főorvosnak, a közegészségügyi szolgálat terén szerzett érdemeinek elismerésül, a *Ferenc József-rend* lovagkeresztjét adományozta. — *Dr. Frommer Ignácot*, aki már negyvenhárom év óta odaadólóg és a legnagyobb buzgalommal tölti be Léván orvosi állását és az ő kitartó munkásságának köszönhetjük, hogy városunkban a tüdőbeteg-gondozó dispensaire létesült és üdvösen működik, — jól megérdemelt kitüntetése alkalmából a legmegegedbben üdvözlöljük.

— **Eszküvő.** *Frankl Róbert* bécsi nagybirtokos és tartalékos huszárhadnagy folyó hó 11.-én tartja esküvőjét Nagysáróban, *Frankl Ede* nagybirtokos kedves leányával, *Micivel*. — Állandó boldogság kísérje frigyüket.

— **Tanulmányi kirándulás.** A polgári leányiskola növendékei *Báthy László* prépost-igazgató és tiz nővér vezetésével e hó 3.-án *Selmecbányára* rándultak ki, ahol két napot töltöttek és megtekintették a város nevezetességeit. Az érdekes kirándulás kimerítő leírását helyszűke miatt lapunk jövő számában fogjuk közölni.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Simoncsis Antal* barsvármegyei kir. tanfelügyelőt jelenlegi állomáshelyén, a IX. fizetési osztály 3.-ik fokozatába, az 1904. évi I. t. c. értelmében megillető személyi pótlékkal kinevezte.

— **Pályázat tanítói és tanítónői állásokra.** A közoktatásügyi miniszter tömeges pályázatot hirdet az ország minden részébe igazgató-tanítói, tanítói és tanítónői állásokra állami elemi iskolákba. A pályázati határidő június hó 15. ig tart. Azontul beadott pályázatok nem vesznek figyelembe. A kérvényt a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez kell címezni és ahhoz a tanfelügyelőséghez benyújtani, melyhez az a város vagy község tartozik, ahová valaki pályázik.

— **Diákársak találkozója.** Többek megbízásából felkérem a t. olvasók közül mindazon diákársak urakat, kik az 1872—1897-ik évek közt a se mecbányai ág. ev. liceumban érettségiztek, vagy együtt iskoláztak — de közös találkozózt mindeddig nem tartottak, — hogy június hó 30.-ikán délelőtti 9 órától kezdve Budapesten az Orient-szállodában megjelenni sziveskedjenek. — Azok pedig, kik közülük az alakulóban levő Nemzeti Közjólét Szövetség alakuló közgyűlésén is résztvenni óhajtanak, d. u. től három órákor a régi országház termében — mindkét helyen családostul — is találkozhatnak. — Jelentkezőknek bármilyen kérdésekre szivesen válaszolok, *Pétery Gyula*, Budapest V., Vág-utca 14. sz.

— **Új állatok az állatkertben.** *Katona Kálmán*, a híres afrikai utazó, a budapesti állatkert részére a Viktoria-Nyanza vidékéről 60 darab különböző fajta állatot hozott. A szállítmány igen értékes, mert számos olyan példány van közöttte, amely egy állatkertben sem található.

— **Áthelyezés.** A pénzügyminiszter *Rozgonyi R. Győző* aranyosmaróti m. kir. adóhivatali főellenőrt hasonló minőségben *Zentára* helyezte át.

— **A földmivelő nyugdíja.** Ez évi március hó 1. én lépett életbe a gazdasági munkásbiztosításról alkotott XIII. törvény-cikk. Mint a *Gazdasági Lapokban* olvassuk, a törvény életbeléptetése óta több ezer munkácsi család biztosított magának a pénzterben nyugdíjat. Különösen nagy érdeklődés mutatkozik az intézmény iránt *Pozsony*, *Csanád*, *Sopron*, *Fejér*, *Torontál*, *Győr*, *Vas*, *Ecsödud* és *Somogy* megyékben. — Nagyon üdvös lenne, ha az illetékes körök ami földmivelőinket is buzdítanák a munkásbiztosításba való belépésre.

Az aratási munkák biztosítása.

Az aratási munkák lehető biztosítása érdekében a földmívelésügyi miniszter megtehető minden intézkedést, hogy az aratás teljesen zavartalan legyen. Gondoskodott a miniszter arról is, hogy ott, ahol esetleg az aratók megtagadják a munka teljesítését, mily módon és hogyan lehet gyorsan, állami segítséggel, oly rendes munkásokat beszerezni, kik az arató munkát zavartalanul elintézik. Arra vonatkozóan, hogy az ilyen esetekben, hogyan és miként lehetséges a sztrajkoló aratók helyett munkásokra beszerezni, a földmívelésügyi kormány utasításai alapján a vármegyék alispánjai, a járáások főszolgabírói és a rendezett tanácsú városok polgármesterei nyújtanak bővebb felvilágosítást.

Allamsegély a tanítók fürdőjének.

A tanítók társadalmi gyógyfürdője, üdülő és gyermeknyaraló-telepe létesítése érdekében megindított országos mozgalmat a vallás- és közoktatásügyi kormány is a legmegelőbb érdeklődéssel és pártfogással kíséri. Mint illetékes helyről értesülünk, az „Udvarhelyvármegyei Tanítóegylet” kérése alapján a közoktatásügyi miniszter a május 12-én megnyitott tanítók fürdője befektetése céljára, évi 2000 korona államsegélyt engedélyezett. A közoktatásügyi kormánynak ezen nagyjelentőségű erkölcsi és anyagi támogatása teljes mértékben biztosítja a gyógyfürdő és üdülő-telep kiépítését. A részvénytársasági szervezkedés eddig elért kiváló eredményeit, az ezen év végeig meghosszabbítani tervezett további részvényjegyzési elhatározás csak fokozza, annyival is inkább, mert a közeli napokban kibocsátandó új tervezet alapítói, a részvénytőke jelentékeny nagy részét már előre biztosították, s így a további részvényjegyzésekkel csak a fennmaradó alapítórészt biztosítandó. A gyógyfürdőt tanítók, a legminimálisabb árszabással a Székelyudvarhelyi *Szeke* fürdőn már megnyitották s ennek prospektusa mindenre nézve teljes tájékoztatást nyújt. Ugy a fürdő, mint a részvénytársaság ügyére nézve minden megkeresések *Gyerekes Mihály* ig. tanító címére Székelyudvarhely küldendők. Látogassuk meg, keressük fel ezen értékes és ócsó hazai (erdélyi) gyógyfürdőt.

Eljegyzések. Csavara József ipolyviski kántortanító eljegyezte Lukácska Mihálynak kedves leányát, *Etelkát*, Városladányban. — Ondrejka Béla garamrudnói tanító jegyet váltott Komjáton *Sztricsék József* kedves leányával, *Vilmával*. — Boldog meglepetését kívánunk az új jegyeseknek.

— **Évzáró vizsgálatok.** A kereskedő- és iparostanonc-iskolákban az évzáró vizsgálatok a következő sorrendben lesznek megartva: Június hó 12-én az iparostanonciskola I. és II. osztályában; 13-án az előkészítő és a III.-ik osztályokban. — 14-én a kereskedőtanonciskola I. és III. oszt., — 15-én a II. osztályban. A vizsgálatok, melyekre a felügyelő-bizottság ez uton is meghívja az érdeklődőket, — d. u. 10 órakor kezdődnek. 23-án d. e. 11 órakor záróünnepély és a jutalmak kiosztása.

Alapszabályok felülvizsgálása.

Az öngyilkosok feltűnően nagy száma arra indította a beülgyminiszteriumot, hogy a kaszinó, klub s egyéb egyesület alapszabályait szigorúan átrevidelje és a hazárd-játékokat azokból kiküszöbölje. A munkát először is a fővárosban kezdik meg még a nyár folyamán. Megrostálják az összes alapszabályokat és sorra veszik mindazon feljelentéseket és panaszokat, amelyekkel szemben az államrendőrség eddig kénytelen volt aszpirende térni.

Fiúnevelő intézet Vácra.

A „Szent József fiúnevelő-intézet” igazgatósága felvesz római katolikus vallású, gimnázium I—VIII. osztályába járó tanuló ifjakat. Havi ellátási díj 50 korona. Az intézet kizárólag papi vezetés alatt áll. A növendékek a váci kegyesrendi főgimnáziumba iratnak be. *Pályázati határidő 1912. július 15.* A váci gyűházmegyei tanítók gyermekei kedvezményben részesülnek. Bővebb felvilágosítást nyújt kívánatra a *Szent József fiúnevelő-intézet igazgatósága* (Vác, *Honvédsor 4. sz.*)

Közönség köréből.

Nyilvános köszönet.

A Bars megyei Tanítók Háza javára f. évi június hó 1-én rendezett hangverseny alkalmából a vigalmi bizottság tagjainak, az összes szereplőknek és közreműködőknek, akik a hangverseny szép sikerét szíves és nagybecsült közreműködésükkel előmozdítani kegyeskedtek, — ez uton is őszinte és hálás köszönetet mond

Léva, 1912. június hó 5-én.

a rendezőség.

Nyilvános számadás.

A Bars megyei Tanítók Háza javára f. évi június hó 1-én rendezett hangverseny alkalmából a bevétel: 1230 K. 80 fillér, — a kiadás: 609 K. 12 fillér; a tiszta jövedelem 621 K. 68 fill. volt. — A felülfizetők névsorát térszűke miatt a jövő számban fogjuk közölni.

Szinház.

Szabó Ferenc színtársulata a múlt évben sokkal több telt házat látott. Az idén a közönség bizonyos tisztelettel viseltetik a színház iránt. Készségtelen, hogy a társulatot néhánz nem a legjobbban ajánlották, de mondhatjuk egy heti műsor lezajlása után, hogy sokkal jobb a híreml.

Törekvéses, ambícióval játszanak. Baleszmítva a minden kritikán felül álló Beregi-előadásokat is, sok és jól sikerült előadásban volt részünk. Léva városi közönségének méltányolnia kell az igazgató jóakarátát s igyekezetét, s nem szabad engedni, hogy a színigazgatók úgy ismerjék meg városunkat, mint ahol semmi érték nincs a színművészet iránt s ahol minden direktornak tönkre kell menni.

Vasárnap, június 2-án délután a *János vitéz* került színre, a címszerében férfi-szereplővel, *Czakó Gyulával*. A kis számú közönség jól mulatott és sokszor tapsolt a szereplőknek, kik ügyesen, elfogulatlanul játszottak.

Este Ziehrer *Bál az udvarnál* című operettjét adták. Az előadás egyike volt a jobbaknak. *Honti Elma* sok tapsot aratott Erzsébet szerepében. Éneke biztos, határozott. Játéka sikkes. *Fátyol Hédi* (Ivonne) szintén egyik legjobb szerepét mutatta be. Könnyed mozdulatai, ügyes táncba nem kevésbé tetszett. A hercegi pár szerepében filigrán s minden ízben eredeti alakítást produkáltak *Antal Lajos* és *Timárné*, *Havasi Szidi* (Don ögrófné) karikatúrája eredeti volt. Ugyanezt mondhatjuk *Timárról*, (Malten) kinek egyszerű, pöz nélküli való játékát sokan dicsérték. *Czakó Gyula* (Kola) annyira sokféle szerepet játszik, hogy alig lehet megállapítani az ő repertoárját. Készegekivül jó tehetség, mert mindenütt megállja helyét. Helyesen rutinnal játszott *Sebestyén* Rozsi (Caroline) *Radványi* és *Lebeda*. *Baghy* is ügyesen csillogtatta mókáit a szolga szerepében.

Hétfőn, június 3-án Földes Imre *Nincs tovább* című színműve került színre. Szép és hatásos darab, de hosszú jelenetei igen megröbálják a tehetséget. *Czakó Gyula* (Dr. Meretty) az ügyvéd szerepét ügyesen megbirkózott. A klubbeli jelenetet frapansul csinálta meg. *Szabóné* (Alice) nem nagy szerepét a töle megszokott művészettel kreaálta. *Szathmáry* (Kirochlecher) törültszövet, tipikus vaskereskedő volt. A társulatnak nem csak ügyes és szeretetre méltó titkára, de egyik leghasznavehetőbb tagja. *Szabó Ferenc* (Dr. Cserőy) játéka semmi kitagósolni valót nem hagyott fenn. *Baghy Gyula* (Berger ügyvédjelölt) szerepében excellált. Fesztelen játéka, könnyed előadása nemcsak az audiatókat, de mindekit tapsra ingerelt a nézőtérben. A többiekről is jót írhatunk, mert az előadás igazán szép és összevágó volt.

Kedden, június 4-én Szabó igazgató ujdonsággal kedveskedett a közönségnek. *Monity*, *Eon* és *Durieux* írónak az *Ezred* *apja* énekes boházta került színre. A nem nagy közönség páratlan élvezetet talált, mert az előadás kitűnő volt. A darab jóízű humorra, a szereplők eleven játéka közönségben részesült. Ki kell emelnünk *Radványit*, ki Boutin eszres szerepét játszotta oly eredeti felfogással, a melyet ritkán van alkalmunk látni. Éneke, melyet tisztza, mély baritonja színeztet, nagy hatást keltett, úgy, hogy meg kellett ismételn. *Fátyol Hédi* (Miss Gitta) játéka, táncja, éneke nagy lekedést keltett. Több számát meg kellett ismételnie. Először láttuk *Gönczy Margitot* (Lucien) szerepében e színpadon. Kedves megjelenésű alak, de még kissé elfogult. Szépen csengő, iskolázott hangja van, ha meglesz a kellő bátorsága, sok szép sikert fog vele aratni. *Lebeda* ma Paradell szerepében elég jó volt. *Czakó* csak most láttuk, hogy szépen táncol amellett, hogy jól is játszik. *Radni* (Dorjean) és *Erdős* (Czavilón) jól beletaláltak magukat szerepükbe. Pompásan sikerült figura volt *Timár*, mint tisztiszolga és *Szathmáry* mint közjegyző és huszárhadnagy. De csak jót írhatok a többiekéről is, mert hisz az előadás után kialakult egyhangú vélemény, valamennyi szereplőt dicsérettel emlegette.

Szerdán *Biró Lajos* új színműve a *Rablótoray* került színre. Modern tárgyú szindarab modern köntösben. Az előadás semmi kivánni valót nem hagyott fenn. A szereplők teljes igyekezettel játszottak. *Szathmáry* (Ferenc gróf) egyik legjobb szerepét adta Anna szerepét *Hervay Erzsike* kreaálta. Nala a tuds a finom izléssel párosul, ezért játéka mindig felül áll a sablonyszerűségén. *Szabó* (Kürt) teledatát szintén jól odtotta meg, kifogástalanul játszotték a többiek is, köztük *Radnai*, *Jósi Margit*, *Timár*, *Havasi Szidi*, *Baghy Lebeda* és *Erdős*.

Csütörtök délután egy régi magyar vigjáték, klasszikusnak, *Csiky Gergelynek* öröké kedves darabját láttuk; *A nagy-mamut*. Az előadás ifjúsági előadásnak készült s közönsége is az ifjúságból került. *Sz. Hervay Erzi* a növendékéany Mária szerepében nagy szeretettel juttatta érvényre *Csikynek* Rautustól önmagáig finomult komikumát s *Tódorka* tanár (*Timár* *Bela*) nyit színben sok megérdemelt tapsot aratott. Egy-két, a darabon kívül eső, indokolatlan magántréfa kellemetlen hatását teszmítva ifjúságunk kellemesen okulva szórakozott.

Este *Vest-Held* és *Zeller* szép zenéjű operettje: *A bányamester* szerzett kellemes estét szépszámú közönségének. *Nelly* (*Fátyol Hédi*) temperamentumos csipkeverő-leány volt s a gróf kisasszony (*Honti Elma*) kellemes trillált zajos elismerés jutalmazta. *Roderik* herceg (*Antal Lajos*) nagyon hozzá és hangjához illő szerephez jutott s különösen I. felvonásbeli hangulata melódiait élveztük. A bányamester (*Radványi Rezső*) jól játszott és tisztán, szépen énekel. *Elfridának* (*Havasi Szidi*) a szerelemvagyó, elvirult asszony szerepében sokat neveltünk. *Zwaek* (*Czakó Gyula*) aktuális kupléit sokszor megújította hálás közönsége. Lehetetlen meg nem említeni, hogy *Roják* karnagy teljes odaadással, kitűnően dirigált. A szini szezon egyik legjobban sikerült előadásáról számoltunk be a bányamesterrel.

Pénteken oly gyér közönség nézte végig *de Fleurs* és *Caillavet* vigjátékát, a *Papát*, amilyen üres még nem volt nálunk a nézőtér. Sokszor gondoltuk magunkban, hogy akkor minek itt vátoai színház. Pedig a darab is, az előadás is nagyobb érdeklődést érdemelt volna. (Sz. *Urvai Erzsike*) *Georgine* szerepében oly kedves volt s oly szépen játszott, mintha zsufolt ház lett volna. Kitűnő alak volt *Czakó* (*De Larsac*) *Radnai* (*Jean*) a falusi, egyszerű, de természetesen ésszerű fűt sikerült alakításban reprodukálta. *Szathmáry* az abbé szerepében excellált. Mintha csak neki írta volna a szerző a szerepet.

Tegnap szombaton az *Artatlan Szuzsi* operett került színre. Ma pedig délután *Lueenburg grófját*, este *A kis gróft* adják.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése 1912. évi máj. hó 26-tól 1912. évi jun. hó 2-ig Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek nemje	A gyermek neve
Heineman Gyula Doleg E.	fiu		Gyula

Házasság.

Völegény és menyasszony neve	Vallása
Szomolányi Rezső Korcsmarek G.	rkath.

Halalozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Vácsi Sándor	3 éves	Bécsavarodás
Gafrik János	2 éves	Tüdőgyulladás
Czudor Julianna	5 éves	Kanyaró
id. Váradi Lajos	54 éves	Gutaütés
Köcs István	57 éves	Tüdőgümőkór
Csontó János	1 éves	Kanyaró
Bartal Ferenc	3 éves	Vörheny

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: Dr. Horváth Gyula rendőrkapitány.
Buza m.-mézsánként 21 kor. 80 fill. —
22 kor. 20 Kétszeres 18 kor. — fill. 19
kor. — fill. — Rozs 19 kor. — fill. 19 kor.
40 fill. Arpa 19 kor. 40 fill. 19 kor. 60 fill.
Zab 20 kor. — fill. 20 kor. 80 fill.
Kukorica 20 kor. 60 fill. 20 kor. 80 fill.
— Lencse 32 kor. 40 fill. kor. 32 80 fill. —
Bab 32 kor. 20 fill. 32 kor. — fill. —
Köles 12 kor. 40 fill. 13 kor. 40 fill.

Nyilttér.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Enyhe, oldó háziszor mindazoknak, kik emésztési zavarokba és az illő életmód egyéb következményeiben szenvednek.
Egy eredeti doboz ára 2 korona.
Védiki gyógyszerárakban kérjük Moll készítményeit.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Fájdalom csillapító és erősítő bedörzsölés, elismert, régi jóhírnevű háziszor szaggatás és hűlésből származó mindenemű betegségek ellen.
Eredeti üveg ára 1 kor. 2.
Kapható minden gyógyszerárakban és drogeriákban.
Főszékhely MOLL A. gyógyszerész
Ca. kir. udv. szállító, Bécs, I. Tuachbuen 9.

Kiadó lakás.

A Zöldkert utca 11 számú házban egy három szobás lakás aug. hó 1-től kiadó. Bővebb értesítést ad JAROSS FERENC.

Czukrászdai berendezés.

Jó karban levő keveset használt, úgyszintén hozzávaló kiegészítéssel együtt eladó és bővebben megtudható VINKOVICH GYULA úrnál Bottka-utca 19. szám.

Kiadó üzlet és lakás.

Kálnai-utca 28 számú házban 1 üzlet-helyiség hozzávaló lakással és pincével és Ozman-téren szintén 1 üzlet és lakás pincével kiadó. Bővebbet Monaco Mosenál Léván.

20|1912. végrh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § értelmében ezennel közölni teszi, hogy a losonci kir. járásbírósnak 1912. évi Sp. I. 2/4, 5 sz. végzése következtében Dr. Hertsko Jenő losonci ügyvéd által képviselt Schwarz Tóbiásfia losonci cég javára 993 kor. s jár erejéig 1912. évi jan. hó 31-én fogatott kielégítés végrehajtás után lefoglalt és 831 kor. 70 fillére becsült következő ingóságok, v. m. fűszer- és rövidáru nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a körméczbányai kir. járásbírósnak 1912. évi V. 48/2 számú végzése folytán 372 kor. 38 fill. tökéletes és jár. erejéig Kislócsa községben leendő eszközlésére 1912. évi június hó 12 napjának délutáni 3 óráját tűzöm ki és szhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107 és 108 §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsaron alul is elfognak adatni.

Amenyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Körméczbánya, 1912. évi máj. hó 30. napján

Lukács Miksa
kir. bir. végrehajtó.

Korcsma bérletet keres

és más állást óvadékkal Beregszászy Lajos Gararam-zentbenedek.

Eladó házak.

Honvéd- és Damjanich-utcában lévő házaim eladók. Bővebbet ifj. GHIMESSY JÓZSEF-nél.

Lakás kerestetik.

4 szobás úri lakás kerestetik mellék helyiségekkel november 1-re.

Védjegy: „Horgony“.

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyított háziszor, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyított köszvénynek, oszonnál és meghűlésnekél.
Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossá legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegygyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.-80, K.1.40 és K.2.- és úgyszólván minden gyógyszerárakban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
D. Richter gyógyszerárak az „Arany oroszlánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Az itteni piacra és környékére ÜGYNÖKÖT keresek!

Liptói turó és csemege vaj.
SCHVARCZ LIPÓT FIA turógyáros
GYETVA

Modern ház

a Kossuth utcában (17), 4 szoba konyha, fürdő szoba, kamra, pincze, üvegezett folyosó melléképületben cselédszoba és mosó konyha, parkirozott udvar, gazdasági udvar kis zöldséges-kert, kút az udvaron, folyó év november hó 1-től bérbeadó, esetleg eladó. Feltételek TOKODY IMRE vendéglősnél tudhatók meg.

A borfogyasztó közönség figyelmébe.

Ajánlom kitűnő minőségű boraimat házhoz szállítva.

Börzsönyi zöld, fehér literenként 80 fill.
Balatonmelléki „ 100 „
Neszemlyi Ó vörös „ 110 „
Helyben 5 liternyi rendelést házhoz szállítom. Telefonon is megrendelhető.

Mély tisztelettel
Fertikó József
városi fogadó.

Itczes állást keres

kellő óvadékkal és szakértelemmel.

Czim: Beregszászy Lajos
Garamszentbenedek.

Mindenütt Kapható

Kérjen ingyenpróbát

„AZ OLLA“ szakorvosok által megvizsgálva és legjobbnak minősítve van.
Két évi jótállás.
Ara ucatonként 4.—, 6.—, 8.— és 10. korona

Az „OLLA“ több mint 200 orvos által megbízhatónak van ajánlva. Kapható az ország minden gyógyszerárakban és jobb drogeriákban.

Követelje azonban hogy a szállítója önnek csakis OLLA-t adjon és ne engedjen magának csekélyebb értékű silány utánzatot mint „ép oly jót“ feldicsérni. Az elárúító helyek kimutatását. Árjegyzéket és eredeti propaganda reklámat ingyen küld az „OLLA“ gummigyár Wien. H/437 Fraterstrasse 57
Kapható Léván: KNAPP I. drogeriájában és PICK EDE állatszerés-üzletében.

WASHALL

legjobb mosószer
Washall Company Wien
II. Kurzbaugasse 3.
Kapható: KNAPP drogeriában LÉVÁN.

Császárfürdő. Budapesten. Nyári és téli gyógyhely a magyar irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú Kénes hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszaphorogatók, uszodák, külön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők: hölgy-, szénsavas- és villamosvízfürdők. A fürdők kettő eredménytelennel használatainak főleg csuzos bántalmaknál és idegbajok ellen ivó-kúra és légzőszervek hurutos esetében a testi pangásoknál 200 kényelmes lakószoba. Szolid kezelés, jutányos árak, Gyógy és zenedíj nincs. Prospektust ingyen és bérmentve küld.

Az igazgatóság.

Thomassalakot

őszi és tavaszi szállításra kilópercenként 38 fillérért bérmentve bármely állomásra, ugyszintén superfosfát, kálisó, kairit és egyéb műtrágya féleket a legjutányosabban ajánl

Berceller Márton Ipolyság,
(Ingyen vegyelemezés.)

Schönstein Henrik

női és uri divatáru üzletében az előrehaladott idény miatt rendkívül olcsó árakon kaphatók az összes női és uri divatickek. — Azonkívül kosztüm, női ruha, blúz kelmék, batisztok és sephirek, selyem és mosó, vászon és damast árak.

Női ernyők mélyen leszállított árban.

Maradékok minden elfogadható árban eladók.

Táncitanítási értesítés!

Léva város és vidéke nagybecsült közönségét tisztelettel értesítem, hogy 1912. évi július hó 1-én a Városi Szállás dísztermében

tánckurzust nyitok.

Beiratkozások Junius 24-től a díszterem melletti irodában. Az összes divatos szalon és látványos táncok tanítása!

Boston! Two step! Uri társaságok részére külön zártkörű Boston és Two step kurzus!

Kéretik a beiratkozásokat a tanfolyam megkezdése előtt eszközölni. Gyermek kurzus! Deák kurzus! Felnőttek esti kurzusa!

Szives pártfogást kér

KREUTZ GYULA

több fővárosi leányiskola tánctanára.
Fővárosi tanintézet: VIII. Kemény Zsigmond-u. 12.

A mesterdalnok.

Czipóm szép és tökéletes,
Benne jární élvezetes,
Mert ha cipőt szegzek, varrok,
Rajt' van

PALMA
kaucsuk sarok.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára
LÉVÁN. Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom céljára épült házamban nagy választéku állandó géпкиállitás van berendezve.

Hazai gyártmányu gépek:

Világhírtű „RAPID“ lánczos kutak. „Alfa Separator“ tej és vajgazdasági gépek. — Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése és felállítása jutányos árakban. — Hofherr és Schrantz-féle gőzcséplő készletek, Ganz-féle motorok minden nagyságban, valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.

Dús választék!

Gyári árak!

Fremmer Mór

ponyva és zsákkölcsönző intézete, jutaáru raktára Léván.

A közelgő szezon alkalmából bátorkodom a t. közönség figyelmét felhívni zsák és ponyvakölcsönző intézetemre, zsákponyva

kéve kötéll és jutaáru raktáromra. Megbízásaimnak legpontosabb teljesítését előre is biztosítom.

Meghívás.

A Lévai Takarékos és Hitelintézet részvénytársulatnak 1912. évi július hó 2-án d. u. 2 órákor Léván saját háza tanácstermében megtartandó

rendkívüli közgyűlésére*)

A közgyűlés tárgysorozata:

1. A közgyűlés megalakulása, közgyűlési elnök, jegyző s a jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes megválasztása.

2. A részvénytársaság igazgatóságába — Schwarz György és Faragó Samu elhalálózása folytán megürült helyekre 2 tagnak, — úgy a felügyelőbizottságba Ortman Fidél a fb. rendes tagok közé lépése folytán, egy póttagnak megválasztása. Úgy a megválasztandó két igazgatósági tagnak, mint a fb. póttagnak megbízása az 1915. évi rendes közgyűlésig fog terjedni.

Kelt Léván, 1912. évi május hó 21.

Az igazgatóság.

*) Az alapszabályok 12. §-a „közgyűlésen résztvehetnek mindazon részvényesek, kik legalább egy — nevükre szóló részvényt le nem járt szelvényével együtt a közgyűlés megtartása előtt egy nappal a társulat hivatalos helyiségében letétmenyestek; szavazati joggal azonban csak az esetre bírnak, ha a nevükre szóló részvények a közgyűlés előtt 90 nappal a részvénykönyvbe bejegyezve találhatók.

Jóminőségű

fedél-cserép

mai naptól kapható

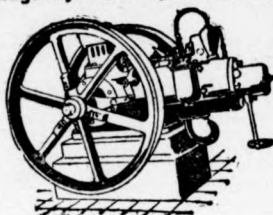
MONACO MOSE

téglagyárában Léván.

CLIMAX

nyersolajmotorok és lokomobilok 3-70 HP.

Magasnyomású nyersolajmotorok 15—150 lóerőig :: orórig ::

legolcsóbb és legmegbízhatóbb üzemlet biztosítják. Üzemköltség 1000-1500 fill. Állandóan zavartalan üzemlet — Pénzügyi felügyelet nélkül! Egyszerű kezelés! Sok száz gépüzemben!

Költségvetések és árlapok díjmentesen.

Bachrich és Társa

betétitársaság motorgyári fióktelepe

BUDAPEST

VI. Váci-körút 59/11

== Ajánljuk: ==

legolcsóbb napi árak számításával elsőrendű, direkt forrásokból beszerzett fűszer- és gyarmatárúinkat,

valamint állandóan friss csemegésajt, naponta érkező felvágott és egyéb csemegéárúinkat.

Közvetlen kávéimportunk folytán

kávéink

ugy ár, mint minőség tekintetében versenyen kívüliek!

Legjobb Mauthner-féle kertli és vetemény magvak!

Gépolaj, gépkenőcs, tavottaszir, carbolineum, aszfalt-fedélem, gummi- és aszbesztáru, petroleum, benzin, carbit és kátrány vegyi termékek, gyanta, kénpor, kék és zöld gálicz, raffia-háncs, min dennemű festékáru,

portland és románcement állandó nagy gyári raktára.

M. kir. marhasó és lópor-árúda.

DISZKOSZORUK

fa- és érckoporsók gyári áron!

VARRÓGÉPEK

5 évi jótállással

Saját gyártmányú aczél szénásvágókésék nagybani eladása.

Kern Testvérek

fűszer-, csemege és vasnagyszerkedése

Telefon 14. L É V A. Alapítattott 1881

Ajánljuk továbbá ujonnan berendezett vasáruházunkat.

Állandó raktárt tartunk legfinomabb nickel, alumínium, email, öntött és lemez

konyhaedényekből,

egyensúly-, táblás és tizedes mérlegekből, legjobb minőségű sajtolt lapát, szél répavilla és répakiemelő, fejsze, csákány, kapaáru, fűrés, reszelő, metsző olló, ojtó kés, összes kerti, mezőgazdasági, méhészeti, tejgazdasági, bádigos- és kőmives szerszámok, épület- és butorvasalások olajozók, kenőszelenczék, gépszijak, szivattyúk, kendertömlők, tömítő anyagok, vízmentes ponyvák, csigafurók, kalapácsok, saluk, állók, kereskedelmi öntvények stb. vascikkek közül.

Legcélszerűbb többször csavart horg. drótfonat. kerítés és tüskés huzal raktár.

Fényképészeti cikkek, kerékpárok, pneumatikok nagy raktára.

Szíves megkeresésre készséggel szolgálunk speciális árajánlattal. Nagybani vételnél külön ajánlat.